

Οικουμενικότητα & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

στην εποχή της Παγκοσμιοποίησης

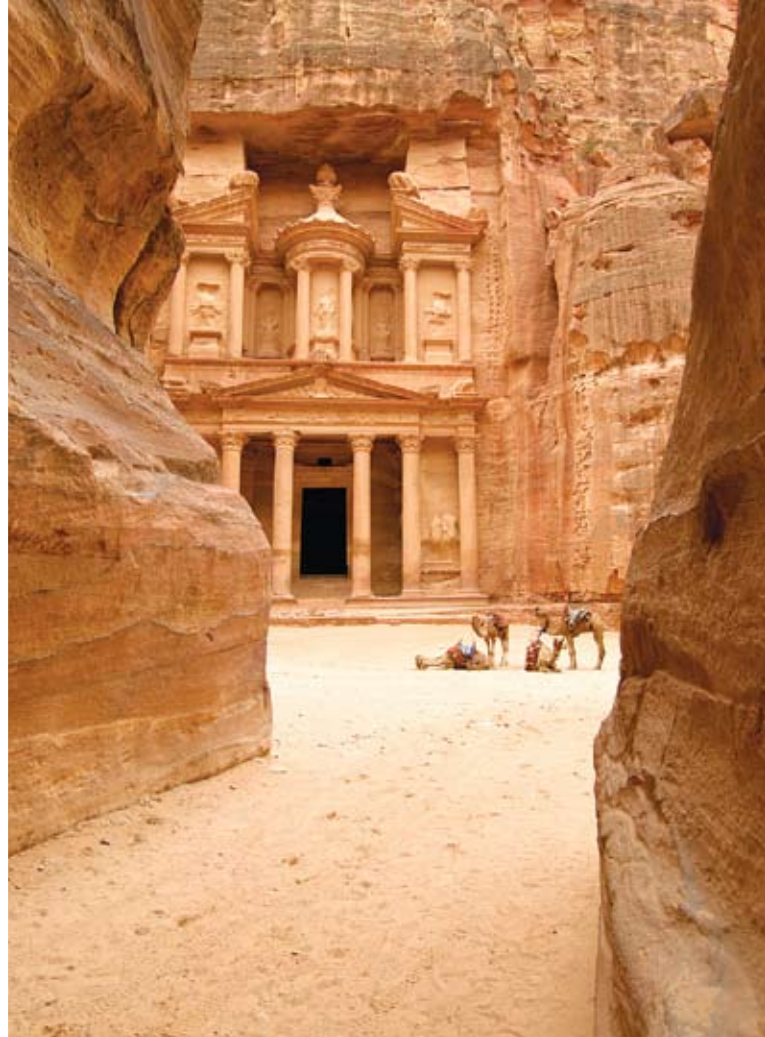

● **Της Νίκης Καραγιώργη**
Καθηγήτριας- Συγγραφέως

Τα παγκόσμια συνέδρια «Θρησκειών και Πολιτισμών» είναι συνέδρια ιστορικά, που έχουν ξεπεράσει τα γεωγραφικά σύνορα, εθνικά και πολιτιστικά, και έφεραν κοντά πνευματικούς ανθρώπους απ' όλο τον κόσμο. Πιστεύουμε ότι οι θρησκείες και οι πολιτισμοί δεν προκαλούν πλέον φανατισμό, ώστε να υποκινούν τη βία, την τρομοκρατία και τους πολέμους, αλλά μπορούν οι λαοί της γης να συνεργαστούν για την επικράτηση της παγκόσμιας ειρήνης και συνύπαρξης μέσα σ' ένα πολυθρησκευτικό και πολυπολιτισμικό κόσμο. Κάθε συνάντηση θρησκειών είναι και μια επικοινωνία των πολιτισμών, και ο πολιτισμός είναι το σώμα ενός έθνους και η θρησκεία η ψυχή του. Δεν πρέπει να έχουμε στόχο την προσέγγιση των διαφόρων θρησκειών, που διαφέρουν μεταξύ τους, ούτε στοχεύουμε στη σύγκριση μεταξύ των πολιτισμών και ούτε κάνουμε πολιτισμική σύγκριση.

Θρησκεία και Πολιτισμός είναι ένα πλησίασμα των λαών για ειρηνική συνύπαρξη στις δύσκολες ώρες, που περνά η σημερινή ανθρωπότητα. Κάθε πολιτισμός εκφράζει το βαθύ πνεύμα που χαρακτηρίζει ένα λαό. Κάθε λαός έχει το δικαίωμα να διατηρεί ζωντανή τη γλώσσα του, τη θρησκεία του και την κοινωνική ιδιαιτερότητά του. Πρέπει να στοχεύουμε στην επικράτηση της θρησκείας και του πολιτισμού για την επικράτηση της Παγκόσμιας ειρήνης.

Επιδίωξη όλων μας πρέπει να είναι το πλησίασμα των λαών, η αλληλογνωριμία και αλληλοκατανόηση, με κοινούς στόχους αναζήτησης ειρηνικής συνύπαρξης στις δύσκολες στιγμές, που περνά η ανθρωπότητα. Η έκφραση αγωνίας για τη βία, την τρομοκρατία, τους πολέμους, τις κοινωνικές και φυλετικές διακρίσεις, διάκριση στα δύο φύλα, τους πλούσιους και τους φτωχούς, η οικολογική καταστροφή, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η βιολογική και πυρηνική απειλή, τα ναρκωτικά και η ηθική κατάπτωση της ανθρωπότητας, η αντίθεση στον τεχνολογικό πολιτισμό, που η μη ορθολογική αξιοποίησή του αλλοτριώνει τον άνθρωπο, αποδυναμώνοντας τις σχέσεις του με τον Θεό, τον εαυτό του, τον συνάνθρωπό του και τον κόσμο.

Έχουμε καθήκον να εξετάσουμε την κρίση στον πολιτισμό, να προωθήσουμε τον διάλογο στο σύγχρονο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και στις συνέπειες και τους κινδύνους της στους πολιτισμούς και στις θρησκείες, και να βρεθούν κοινοί «Δρόμοι Ειρήνης».

Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, του Αφγανιστάν το 2002 και ο πόλεμος στο Ιράκ το 2003 άλλαξε το παγκόσμιο σκηνικό, γέμισαν τον κόσμο με καταστροφές, φρίκη, αγανάκτηση, και σκέπασαν ολόκληρο τον κόσμο με σκεπτικισμό και φόβο για το μέλλον της ανθρωπότητας.

Για την Οικουμενικότητα και τον πολιτισμό στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, οφείλουμε οι άνθρωποι του πνεύματος και οι διακεκριμένες προσωπικότητες να ενεργήσουμε, ώστε να βοηθήσουμε την ανθρωπότητα να βγει από τη σημερινή ηθική κρίση. Προσφέροντας στον άνθρωπο ελπίδα και αγάπη, για να μπορεί να βρει τις βαθύτερες αιτίες και να συμβάλει θετικά στην επιτυχή αντιμετώπισή της. Στόχος και όραμα όλων μας είναι, και πρέπει να είναι, ένας καλύτερος κόσμος από τον σημερινό, ένας κόσμος, που να βασιλεύει η αγάπη, η αλληλοεκτίμηση, η ελευθερία, η ειρήνη, η δικαιοσύνη, η δημοκρατία και γενικά ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ας μη λησμονούμε πως η ειρήνη δεν θεμελιώνεται πάνω στην αδικία και στο δίκαιο του ισχυρού. Οι πνευματικοί άνθρωποι, των γραμμάτων και των

τεχνών, ποιητές, συγγραφείς, πολιτικοί, παιδαγωγοί, πρέπει να γίνουν οδηγοί, να δώσουν το παρόν τους στην αγωνία του πολέμου και της βαρβαρότητας. Οι πνευματικοί άνθρωποι πρέπει να είναι ειρηνικοί, νηφάλιοι, πράοι και αγωνιστές, και να έχουν χρέος ν' αντιστέκονται, γιατί η ευαισθησία που τους δόθηκε, δεν είναι μόνο χάρισμα, αλλά και ευθύνη. Ευθύνη για την εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης, ευθύνη για ειρηνική συνύπαρξη, γιατί είμαστε όλοι μέλη της ανθρώπινης οικογένειας και δεν μένουμε απαθείς μπροστά στον πόνο, στο δράμα του πολέμου και της προσφυγιάς.

Η μέριμνα για την πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί ουσιαστικό καθήκον και θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε πολίτη, του κάθε ελεύθερου ανθρώπου. Είναι υποχρέωση όλων μας η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Οι προσπάθειες για την κινητοποίηση της διεθνούς κοινότητας για τη διάσωση των μνημείων της τέχνης και της ιστορίας του Κυπριακού λαού καταδεικνύει τη σημασία και την προτεραιότητα, που έχουμε υποχρέωση στο κεφαλαιώδες αυτό θέμα, της προστασίας της εκκλησιαστικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των διαφόρων πολιτισμών.

Πολιτισμός σημαίνει, και ιδιαίτερα σήμερα, σεβασμό όλων των άλλων πολιτισμών, και γενικότερα των αξιών, με την ευρεία έννοια, περιλαμ-

βανομένου και του δικαίου. Όταν διώκονται οι πολιτισμοί και παραβιάζεται κατάφωρα το δίκαιο, όχι μόνο με εισβολές ή παράνομες κατοχές, αλλά και με την εθνική κάθαρση, που επιβλήθηκε στην Κύπρο, στη Γιουγκοσλαβία και άλλες χώρες, όπως το Ιράκ, που είναι κοιτίδες του πολιτισμού, η καταστροφή και λεηλασία των πολιτιστικών αγαθών τους, που είναι μαρτυρία των πολιτισμών τους, τότε υπάρχει έλλειψη πολιτισμού από τον κατακτητή και παρουσία βαρβαρότητας.

Η διάσωση των πνευματικών και καλλιτεχνικών επιτευγμάτων του πολιτισμού των λαών εξαρτάται από την αντίδραση της ξένης κοινής γνώμης και από την αποτελεσματικότητα των μέσων, που θα τεθούν σε κίνηση για τη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Σεβόμενοι τις θρησκευτικές και πολιτιστικές πεποιθήσεις και παραδόσεις, στόχος μας είναι να συνομιλούμε για την ειρήνη και τη δικαιοσύνη στον κόσμο, ανεξάρτητα από φυλή, γλώσσα και θρησκεία. Στην παγκόσμια αυτή εισήγηση δεν απαιτείται από κανένα να απαρνηθεί τα θρησκευτικά του πιστεύω ή την πολιτιστική του παράδοση. Πρέπει να συμβάλουμε, ώστε να παύσουν οι πόλεμοι, οι διαιρέσεις, οι αδικίες, οι αιματοχυσίες, οι ρατσιστικές διακρίσεις, η μάστιγα της πείνας, οι θρησκευτικές έριδες, και να επικρατήσει η ειρήνη και η γαλήνη. Στόχος και όραμά μας πρέπει να είναι ένας κόσμος καλύτερος από τον σημερινό, μακριά από τον φόβο της τρομοκρατίας. Ελπίδα και προσδοκία μας είναι η μια χώρα να παύσει να επιτίθεται εναντίον της άλλης, να την καταλαμβάνει με τη δύναμη των όπλων, να διώχνει από τα σπίτια τους μόνιμους κατοίκους τους, καθιστώντας τους πρόσφυγες, όπως συνέβηκε στην Κύπρο μας το 1974, στη Γιουγκοσλαβία το 1998, στο Αφγανιστάν το 2002 και στο Ιράκ το 2003. Κι ας μη λησμονούμε ότι η ειρήνη δεν θεμελιώνεται πάνω στην αδικία και το δίκαιο του ισχυρού.

Όλοι μας, ανεξάρτητα από το θρήσκευμα και τον πολιτισμό μας, είμαστε «σύντροφοι εν ζυγώ». Αυτό σημαίνει ότι είμαστε ζευγμένοι μπροστά στην άμαξα της ζωής και πρέπει να βηματίζουμε ισόχρονα και συνδυασμένα, ώστε αυτή η άμαξα να οδηγηθεί στο μέλλον, όσο το δυνατόν χωρίς άλλα ατυχήματα και καταστροφές, όπως μέχρι σήμερα. Εν όψει της δυσάρεστης κατάστασης σε όλο τον κόσμο, έχουμε υποχρέωση να πετύχουμε να γίνει ένας μόνιμος θεσμός δημιουργικού διαλόγου μεταξύ των Θρησκειών και των Πολιτισμών, με στόχο μια καλύτερη αλληλοκατανόηση για ει-

ρήνη. Επισημαίνουμε τον κίνδυνο, που υπάρχει σήμερα λόγω της παγκοσμιοποίησης για την πολιτιστική και εθνική εξαφάνιση της ταυτότητας, κυρίως των μικρών λαών, όπως είναι η Κύπρος. Πρέπει να προσπαθήσουμε να συλλάβουμε τα μηνύματα της εποχής, και να δώσουμε άλλη διάσταση για ένα υγιή πολιτισμό, που προάγει την έρευνα και την επιστήμη, την αδελφοσύνη, τη δικαιοσύνη και την ειρήνη.

Σήμερα, που όλος ο κόσμος ανατρέπεται και μετασχηματίζεται συνέχεια, σε μια εποχή που η παγκοσμιοποίηση καταργεί τα σύνορα, ομοιογενοποιεί την ανθρωπότητα και σιγά σιγά αλλοιώνει τον εθνικό χαρακτήρα μας, πρέπει να επιστρατεύσουμε κάθε δυνατότητα να αναχαιτίσουμε την αλλοτρίωση και να θωρακίσουμε τη θρησκεία μας, τη γλώσσα μας και την παράδοσή μας. Ένας λαός μπορεί να επιβιώσει χωρίς τα πολιτικά του σύνορα, είναι αδύνατο όμως να επιβιώσει χωρίς πνευματικά σύνορα, τη θρησκεία του, τη γλώσσα του και την παράδοσή του.

Κατά τους κρίσιμους αυτούς και κοσμογονικούς καιρούς δεν μπορούμε να ξεχάσουμε τους νέους μας, όπου πατρίδα και Εκκλησία στηρίζουν όλες τις ελπίδες τους. Οι νέοι μας με το θάρρος, τη δική τους δύναμη, τη ζωτικότητα, τον αξιοθαύμαστο ψυχικό τους κόσμο, τους οραματισμούς τους. Με διάλογο, στοργή και κατανόηση, πρέπει όλοι μας να αφουγκραζόμαστε τις αγωνίες τους, τα

ερωτήματά τους, να τους μιλήσουμε τη γλώσσα που καταλαβαίνουν, και να τους βοηθήσουμε στη λύση των πολλών προβλημάτων, που τους παραμονεύουν και τους περιβάλλουν. Μια σύγχρονη προσέγγιση, συμπαράσταση, ψυχική θαλπωρή, στοργή, συναντίληψη και αγάπη είναι η μόνη δύναμη, που μπορεί να σώσει τους νέους από τη διαφθορά, τα ναρκωτικά και τους εκτροχιασμούς.

Σήμερα σ' ένα κόσμο πνευματικής σύγχυσης, σ' ένα κόσμο της κρίσης αξιών και αμφισβήτησης των πάντων, σ' ένα κόσμο της ταχύτητας, της βίας, οφείλουμε να είμαστε ενωμένοι και δυνατοί προς αντιμετώπιση των σοβαρών θεμάτων, που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο.

Αλλά στην εποχή αυτή, με την εκρηκτική μεταβλητότητα και με την αμφισβήτηση, αισθανόμαστε την ανάγκη της διαθρησκευτικής και διαπολιτισμικής συνεννόησης. Προς γεφύρωση των διαφορών μεταξύ των λαών με διαφορετικές θρησκείες και πολιτισμούς, για να είμαστε σε θέση να συμμετέχουμε δημιουργικά στον πνευματικό διάλογο «Οικουμενικότητα και Πολιτισμός στην εποχή της Παγκοσμιοποίησης- Δρόμοι της Ειρήνης».

Στο ιστορικό γίγνεσθαι της οικουμένης οι άνθρωποι του πνεύματος οφείλουν να συμβάλουν δυναμικά στην ειρηνική συνύπαρξη των λαών μέσα σ' ένα πολυπολιτισμικό και πολυθρησκευτικό κόσμο. ■